

Ny metode til måling af dyrevelfærd afprøves

SIDE 2

Hør Gittes erfaringer med overgangsmælk på Kalvens Dag

SIDE 3

Undgå kø i stalden når du etablerer vandkar og børster

SIDE 4

Ny undersøgelse:

Danskere er vilde med danske mejeriprodukter

– men mangler viden om malkekøer

En ny undersøgelse viser, at danskerne foretrækker danske mejeriprodukter og forbinder danske køer med noget positivt. Mange mangler dog viden om malkekøer.

90 pct. af danskerne foretrækker danske mejeriprodukter, når de står foran køledisken. Og 78 pct. af danskerne foretrækker dansk oksekød, når der skal købes bøffer eller hakket kød til aftensmaden.

Det viser en undersøgelse, som Norstat har foretaget for Mejeriforeningen og Landbrug & Fødevarer Kvæg.

Undersøgelsen viser samtidig, at danskerne generelt forbinder køer i dansk landbrug med noget positivt. Således svarer hele 63 pct. af de adspurgte, at de primært forbinder køer med noget positivt, mens kun 3 pct. primært forbinder køer med noget negativt.

"Vi glæder os over, at danskerne generelt bakker op om mælkeproduktionen i Danmark og primært forbinder køer med noget positivt," siger formand Steen Nørgaard Madsen fra Mejeriforeningen.

Billede svarer ikke til virkeligheden

Undersøgelsen viser også, at danskernes billede af dansk mælkeproduktion ikke altid svarer helt til virkeligheden. 35 pct. af de adspurgte tror således,

at de fleste køer i Danmark står i en bindestald, mens det reelt kun gælder få procent af køerne.

Undersøgelsen viser også, at næsten halvdelen af alle danskere tror, at der er flere malkekøer i dag end for 30 år siden, mens antallet reelt er faldet markant de seneste tre årtier.

"Vi kan ikke forlange, at alle danskere kender kvægbruget i samme detaljer, som vi gør. Men vi har hver især en opgave i at fortælle om køer og landbrug på en måde, så det er til at forstå for dem, som ikke er i landbruget til daglig. Det er der heldigvis mange mælkeproducenter, som gør og er rigtig gode til," siger Steen Nørgaard Madsen.

Meget mere end mælk

Undersøgelsen viser desuden, at godt en tredjedel af danskerne tror, at malkekøer kun benyttes til produktion af mælk, mens de i virkeligheden også bruges til oksekød og en række andre formål.

"Undersøgelsen siger mig, at vi skal blive ved med at fortælle og vise, hvordan vi arbejder på gårdene i Danmark, og hvordan malkekøen indgår i et cirkulært kredsløb, hvor mælken ganske vist er den primære produktion, men hvor nærmest intet går til spilde," siger Steen Nørgaard Madsen.

Undersøgelsen baserer sig på cirka 2.000 webinterviews af 18-75-årige danskere indsamlet i foråret 2023.

ILL DU VIDE MERE:
MARIE GANG LARSEN MAGL@MEJERI.DK

Landbrug & Fødevarer Kvæg:

Tag danskernes positive holdning til jer

Hvor er det fantastisk, at danskerne er så positive over for dansk mælk og oksekød. Tag endelig den holdning til jer som en ros, kære kollegaer. I gør det godt, I har danskernes tillid, og I kan med rette være stolte af de produkter, I hver dag leverer til både danskerne og verden.

Jeg tror, den positive holdning blandt andet skyldes den åbenhed, vi altid har haft i kvægbruget. Hvis vi har ømme tæer, er vi ikke bange for at fortælle om det. Den slags skaber tillid.

Nu skal vi bare ud at fortælle endnu mere. Om vores indsats i forhold til miljø, klima og om produktionen generelt. Måske er der nogen, der er så heldige at få beboere fra den nærmeste landsby på efterårsbesøg i stalden? Det er godt givet ud.

Jeg vil gerne sige en stor tak til alle jer, der gør en kæmpe indsats for at udbrede viden om vores erhverv.

Formand
Christian Lund,
Landbrug & Fødevarer
Kvæg

SEGES Innovation afprøver ny metode til at måle dyrevelfærd i kvægstalde

SEGES Innovation er i gang med at afprøve en ny metode til at måle dyrevelfærd i kvægbesætninger. Metoden tager udgangspunkt i velfærdsparmetre, som er baseret på dyrene.

Krav om antal ædepladser, krav om sengebåsenes længde og krav om antal vandkar. Der er mange krav til kvægstaldens indretning, og de har alle sammen til formål at løfte dyrevelfærd i de danske kvægbesætninger.

”Men vi ved jo godt, at dyrevelfærd ikke kun afhænger af staldinventar og kvadratmeter. Dyrevelfærd i to besætninger med samme staldsystem kan se meget forskellig ud,” forklarer chefkonsulent og dyrlæge ved SEGES Innovation, Peter Raundal.

Derfor har SEGES Innovation udviklet en standardiseret metode til at bedømme dyrevelfærd, som er ved at blive afprøvet i disse måneder.

Tager udgangspunkt i dyrene

Metoden tager udgangspunkt i dyrene og vil kunne bruges til at vurdere den aktuelle dyrevelfærd i stalden og give bud på, hvor i stalden der kan skabes forbedringer. På den

måde vil den være oplagt at bruge ved de halvårslige velfærdsvurderinger, som dyrlægen skal lave i forbindelse med sundhedsrådgivningen.

De parametre, som metoden måler på, er dyrenes frygtsomhed, deres almenbefindende, huld, hudforandringer, renhed, overgroede klove, halthed, liggeadfærd og rejse-sig-adfærd. Hver parameter tildeles en score, og den samlede score omregnes til et tal.

”De forskellige scorer vægter dog ikke ens. Fx vejer halthed tungere end renhed,” siger Peter Raundal.

I fuld gang med afprøvning

I øjeblikket er to konsulenter fra SEGES Innovation i fuld gang med at afprøve metoden. I alt gennemgås 65 kvægstalde, hvor parameterscorerne registreres i en app udviklet til formålet.

Ud fra besætningens størrelse beregnes

Konsulenter fra SEGES Innovation er i fuld gang med at afprøve metoden – i alt gennemgås 65 kvægstalde.
Foto: SEGES Innovation

antallet af køer, der udvælges tilfældigt til bedømmelse. Foruden de dyrebaserede parametre foretages også registreringer af stalden – bl.a. sengelængde, sengetype, gulvtype og gangbredde. Besætningerne i afprøvningen omfatter både ældre stalde og nye.

”Besætningerne blev fundet ved en rundringning, og der var ingen af de adspurgte, der takkede nej til at deltage. Det er vi naturligvis meget glade for,” fortæller Peter Raundal.

VIL DU VIDE MERE:
PETER RAUNDAL, PRA@SEGES.DK

”Ydre rammer som fx pladskrav er ikke nok til at sikre dyrevelfærd,” mener Christian Reinholdt Sørensen.

Foto: privat

Fodermester:

Målinger på dyrene vil være et supergodt redskab til bedre velfærd

Krav til staldenes indretning er godt for dyrevelfærd.

Men en metode, der måler på dyrene, vil give mere viden til at forbedre velfærd og et godt grundlag for sparring, mener fodermester.

På gården Sødal ved Nim er køernes huld, klove og renhed blevet nærstudert de seneste måneder. Her har ejer og fodermester nemlig sagt ja til at være en del af SEGES Innovations test af en ny metode, der måler på dyrevelfærd ud fra dyrebaserede parametre.

Konkret er der foretaget registreringer på 75 tilfældigt udvalgte køer ud af de i alt 300 køer, som udgør besætningen.

Krav til rammer er ikke nok

Fodermester på Sødal, Christian Reinholdt Sørensen ser frem til, at metoden bliver gængs i brug.

”Vi skal selvfølgelig overholde lovkravene til staldene – det er fair nok. Men jeg mener ikke, at rammer som fx pladskrav er nok til at

sikre dyrevelfærd. Jeg har set steder, hvor kravene er opfyldt, men hvor velfærd ikke er der. Derfor giver det god mening med et redskab til at se systematisk på dyrene også,” mener Christian Reinholdt Sørensen.

Fordele med systematisk vurdering

På Sødal er de meget opmærksomme på køernes velfærd og gør gerne en ekstra indsats for at sikre, at køerne har det godt.

Alligevel er fodermesteren sikker på, at det vil være en fordel at få en systematisk vurdering og registrering af en række parametre, der kan sige noget om dyrenes trivsel.

”Vi ser jo selv på dyrene og vurderer dem hver dag. Men jeg kan da godt mærke, at hvis jeg har været væk i en periode, så ser jeg

noget nyt, når jeg kommer tilbage. Derfor vil en målemetode, hvor fx vores praktiserende dyrlæge registrerer nogle afgørende velfærdsparmetre, være rigtig god,” siger han.

Vil give brugbar viden

Christian Reinholdt Sørensen ser den nye målemetode som et godt grundlag for sparring med dyrlægen og et redskab til at blive klogere på, hvor de kan sætte ind for at forbedre dyrevelfærd.

”Det vil give os viden om, hvor vi kan stramme op på noget, vi måske ikke selv har fået øje på i hverdagen. Hvis velfærd ikke er der, så kommer mælken jo ikke,” slutter han.

Hør Gittes erfaringer med overgangsmælk på Kalvens Dag

Når der for tredje år i træk blændes op for Kalvens Dag i MCH Herning Kongrescenter, kan du blandt andet høre, hvordan fodring med overgangsmælk gjorde en forskel hos mælkeproducent Gitte Hvelplund.

Mange forsøger sig i disse år med at tildele kalvene overgangsmælk – altså mælk fra typisk 2. - 4. malkning af koen efter kælvning.

Mælkeproducent Gitte Hvelplund fra Agerbæk er en af dem, der har gjort sig værdifulde erfaringer og til Kalvens Dag fortæller hun, hvordan det har gjort en forskel på den sydvestjyske bedrift.

Gitte Hvelplund forsøgte sig først med at give en liter overgangsmælk de første seks fodringer efter råmælkstildelingen. Det havde en positiv effekt, men nu har hun fundet et system, der både er lettere rent arbejdsmæssigt og har endnu større effekt.

"Da vi gav kalvene en liter overgangsmælk ved hver fodring de første tre dage, oplevede vi, at de havde en-to dages mindre diarree, og det var jo dejligt. Men det var bøvlet rent arbejdsmæssigt, og da vi stod over for at skulle have en ny elev, måtte jeg finde på et nyt system," forklarer Gitte Hvelplund.

Hun fandt derfor et system, der viste sig at være virkelig effektivt på bedriften, der har 300 køer.

"Vi har næsten ikke kalve med diarree længere, og det har vi aldrig prøvet før. Og så er systemet let at håndtere for alle, der passer kalve," fortæller Gitte Hvelplund.

Farvekoder viser sundheden

Bedriften har tidligere haft massive problemer med både diarree og høj dødelighed i kalvestalden og deraf et utilfredsstillende højt forbrug af antibiotika til kalvene. Nu bruges udelukkende smertestillende, hvis en kalv skranter, og sundheden er markant forbedret.

"Jeg har lavet et system med farvekoder, der meget tydeligt viser forbedringen i sundheden. Samtidig fungerer systemet som læring for eleverne, der kan se en effekt af deres arbejde," fortæller Gitte Hvelplund, der driver bedriften sammen med sin mand.

Hør mere om Gitte Hvelplunds rejse fra en kalvestald med diarree og høj dødelighed til et let system med overgangsmælk, sunde kalve og smarte læringssystemer på Kalvens Dag 14. november.

Gitte Hvelplund har udviklet et smart system med farvekoder til at vise kalvenes sundhed. Foto: Privat.

Kom til Kalvens Dag

2023 14. NOVEMBER KL. 9.00-15.30

MCH HERNING KONGRESCENTER

Efter to udsolgte år er Kalvens Dag nu på banen for tredje år i træk.

Her er ny viden for både mælkeproducenter og slagtekalveproducenter, for ejere og kalvepassere. Så tøv ikke for længe med at tilmelde dig Kalvens Dag 2023.

Tilmeld dig på www.tilmeld.dk/kalvensdag eller scan QR kode.

1. tilmeldte på bedriften: 1.095 kr.
Næste tilmeldte på bedriften: 895 kr.
Studerende: 650 kr.

VIL DU VIDE MERE:

HENRIK LÆSSØE MARTIN HLM@SEGES.DK

Se program
og tilmeld
dig her

Moderniseringskrav

for stalde forlænges med 12 måneder

Landbrugsstyrelsen har meddelt, at projektperioden for tilsagn til modernisering af slagtegrise- og kvægstalde forlænges med et år. Det betyder, at projekter under tilskudsordningen Modernisering af kvægstalde 2020, der er i gang, men ikke er afsluttede, får 12 måneder ekstra til at komme i mål.

Den besked bliver modtaget med stor glæde hos Christian Lund, formand for Landbrug & Fødevarer Kvæg.

"Det er vigtige projekter, der moderniserer og fremtidssikrer vores stalde ved blandt andet at bidrage til endnu bedre dyrevelfærd og øget effektivitet. Jeg er meget glad for, at flere af de projekter nu kan komme i mål," siger Christian Lund.

Forlængelsen kommer som en konsekvens af flere år med store udfordringer på grund af bl.a. COVID-19 og invasionen af Ukraine, som har betydet, at mange landmænd ikke har kunnet komme i mål med deres projekter.

Scan QR-kode
og læs mere

Hør mere i KvægLYT

DEN STORE

BESLUTNING

Ny tv-serie om økonomisk robusthed

I en ny tv-serie fortæller fem danske landmænd om store beslutninger, der har gjort deres økonomi mere robust. En af dem er mælkeproducenten Peter Clausen fra Vejen.

I en tid med usikkerhed om alt fra fremtidens råvarepriser til kommende bæredygtighedskrav fra EU er det centralt, at man som landmand har en robust økonomi. Men hvordan styrker man økonomien i praksis?

Det kan du finde ud af i den nye tv-serie "Den Store Beslutning" fra SEGES Innovation, hvor fem danske landmænd fortæller om, hvordan de har skabt større økonomisk robusthed. Omdrejningspunktet er de beslutninger,

der har haft størst indflydelse på at gøre landmændenes økonomi mere robust.

En af landmændene i serien er Peter Clausen fra Vindinggaard ved Vejen. I serien fortæller han om, hvordan han som veletableret landmand driver et fælles selskab med en ung partner, og hvorfor han traf beslutningen om at gøre det.

"Den Store Beslutning" kan ses på Landbrugsinfo.dk/beslutning.

Undgå kø i kostalden

Spot på lovkrav til kvægstalde

Lovkravet til vandkar kræver plads i stalden. Men nogle kan placeres udendørs, hvis fx køerne har adgang til udeareal. Det gælder også børster.

1. juli 2024 skal de sidste drikkekar indstattes i kvægstalde, som er taget i brug før 1. juli 2010. Hver ko skal tilbydes 10 cm drikkekar. Det kan dog til tider være svært at finde plads til alle drikkekar inde i stalden uden, at det skaber kødannelse og smalle passager. Har køerne adgang til fx et udendørs motionsareal må vandkar gerne placeres der og tælle med i beregningen. Det kræver dog, at køerne altid har adgang til udearealet.

Sådan måler du drikkekar

Ved opmåling af tilgængelige meter drikkekar i stalden skal du måle fra den ene ende af drikkekarret til den anden. Svømmeren måles med. Hvis der er en bøjle omkring drikkekarret, måles den ikke med, da det kun er det egentlige drikkekar, der måles.

Som med vandkar er det også muligt at placere kobørster udendørs, hvis det er vanskeligt at få plads til alle inde i stalden. Det er dog under forudsætning af, at køerne altid har adgang til arealet.

Læs mere på landbrugsinfo.dk i *Overgangsordninger for Lov om hold af malkekvæg*

VIL DU VIDE MERE:
ANJA JUUL FREUDENAJ, AJFL@SEGS.DK

Kroniske tilfælde står for 50 pct.

af besætningens tab ved yverbetændelser

Forskere har sat tal på omkostninger ved kroniske tilfælde af yverbetændelse i forhold til akutte tilfælde. De kroniske står for halvdelen – bl.a. pga. smittespredning og nedsat ydelse.

Det er ikke nogen nyhed, at yverbetændelse medfører store økonomiske tab. Til gengæld er der ikke før blevet sat tal på omkostningerne forbundet med kroniske tilfælde i forhold til akutte tilfælde.

Men nu har forskere fra Sverige og Holland estimeret omkostningerne ved henholdsvis akutte og kroniske tilfælde af yverbetændelse. Det skriver Dansk Veterinærtidsskrift nr. 8.

Ifølge tidsskriftet blev kroniske tilfælde defineret som tilfælde med en varighed på mere end 28 dage. Forskernes model viste, at de kroniske tilfælde udgør omkring halvdelen af de samlede omkostninger ved yverbetændelse i en besætning.

Risiko for spredning af smitte

Omkostningerne skyldes primært risiko for spredning af smitte i besætningen, øget risiko for tidlig udsættelse og nedsat mælkeydelse.

Forskerne fandt også markante forskelle på tabene forbundet med forskellige bakterier. Yverbetændelse forårsaget af staphylococcus aureus udgjorde fx en relativ større andel af det samlede økonomiske tab ved kroniske tilfælde – cirka 70 pct. – mens tallet var 50 pct. for akutte tilfælde.

Ikke en løsning at malke mælk fra

Hos SEGES Innovation understreger specialdyrlæge Michael Farre, at det ikke er en løsning på kroniske yverbetændelser at malke mælk fra – fx med separation i robotter.

"Tankcelletal er ikke udtryk for yversundhed, og framalket mælk giver desuden en unødigt klimabelastning," siger Michael Farre.

VIL DU VIDE MERE:
MICHAEL FARRE, MIFA@SEGS.DK